

Lietuvos Respublikos Ministrėi Pirmininkei Ingai Ruginienei

2025 m. lapkričio 21 d.

Lietuvos Respublikos Finansų ministrui Kristupui Vaitiekūnui

Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministrėi Jūratei Zailskienei

Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetui

Lietuvos Respublikos Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetui

DĖL KRITIŠKAI NEPAKANKAMO FINANSAVIMO ASMENŲ SU NEGALIA UŽIMTUMUI GRESIA MASINIAI ATLEIDIMAI

Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija ir Dirbančių neįgaliųjų asociacija atstovaudamos šalies verslo ir dirbančiųjų bendruomenės interesams, skubiai kreipiasi į Ministrę Pirmininkę Ingą Ruginienę, finansų ministrą Kristupą Vaitiekūną, socialinės apsaugos ir darbo ministrę Jūrą Zailskienę bei atsakingus Seimo komitetus dėl susidariusios kritinės situacijos.

Daugiau nei **5 tūkstančiai vidutinę negalią turinčių, tačiau sėkmingai darbo rinkoje dalyvaujančių asmenų**, šiandien yra tiesiogiai priklausomi nuo valstybės subsidijų jų darbo vietoms. Ši priemonė valstybei atsiperka – per mokamus mokesčius, mažesnes ilgalaikio nedarbo ir socialinės paramos išlaidas bei didėjančią šių asmenų savarankiškumą.

Vis dėlto jų ateitis šiuo metu yra miglotai niūri. Pagal planuojamą finansavimą susidaro reali grėsmė, kad **mažiausiai 1 tūkst. žmonių neteks darbo jau nuo 2026 m. pradžios**, o per vienerius metus **be darbo gali likti visi 5 tūkst.**

PLANUOJAMAS FINANSAVIMAS – KRITIŠKAI NEPAKANKAMAS

Remiantis pateiktais 2026–2028 m. valstybės biudžeto planais, nėra numatytas pakankamas finansavimas Užimtumo įstatymo pakeitimo projektui Nr. XVP-872 (toliau – UĮ pakeitimo projektas). Šis projektas, rengtas ir teiktas dabartinės Vyriausybės bei planuotas artimiausiu metu svarstyti Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitete, turėtų užtikrinti subsidijų tęstinumą tiems vidutinės negalios asmenims, kurių subsidijuojamo įdarbinimo sutartys baigiasi iki 2025 m. pabaigos. Vis dėlto su dabar siūlomu finansavimu UĮ pakeitimo projekto įgyvendinti nepavyktų.

Pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenis, šiuo metu galioja **1035 įdarbinimo subsidijuojant sutartys**, kurių terminas baigsis 2025 m. pabaigoje, iš viso priemonėje **dalyvauja apie 5000 vidutinės negalios darbuotojų**, o net **60–70 proc.** jų yra vyresni nei 50 metų – ypač pažeidžiamoje, darbo rinkoje diskriminacijai jautrioje grupėje.

UĮ pakeitimo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad vien šių 1035 žmonių subsidijų pratęsimas dar dvejiems metams yra būtinas tam, kad jie nuo 2026 m. pradžios netaptų bedarbiais. Tai šiuo metu yra **vienintelė realiai veikianti priemonė**, padedanti išlaikyti žmones su negalia darbo rinkoje. Tačiau dabar siūlomas finansavimas neužtikrins nei šiuo metu galiojančio subsidijų tęstinumo, nei

UĮ pakeitimo projektu numatyto reguliavimo įgyvendinimo. Dėl to UĮ pakeitimo projektas faktiškai negalėtų būti įgyvendintas, net jeigu Seimas jį priimtų.

REALIOS PASEKMĖS, JEI FINANSAVIMAS NEBUS UŽTIKRINTAS

Jeigu papildomas finansavimas nebus paskirtas:

- **apie 1 tūkst. žmonių neteks darbo iš karto** – 2026 m. pradžioje;
- **vėliau kiekvieną mėnesį dar apie 10 proc.** likusių darbuotojų taps bedarbiais dėl pasibaigiančių sutarčių;
- **per 12 mėnesių be darbo liks praktiškai visi – apie 5 tūkst. vidutinės negalios asmenų.**

Tai reikštų augančias socialinės paramos ir nedarbo išlaidas, prarastas valstybės investicijas į žmonių su negalia įtrauktį, didėjančią ilgalaikį nedarbą, ypač skaudžias pasekmes regionams, kur didelė dalis šių darbuotojų dirba. Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas jau yra pateikęs aiškia rekomendaciją skirti 26,4 mln. eurų 2026 metams ir išlaikyti ne mažesnę finansavimą 2027–2028 m. Tai, Komiteto vertinimu, yra minimalus būtinas finansinis pagrindas priemonei tęsti.

PRAŠOME:

Pirma, Lietuvos Respublikos Vyriausybės – skubiai užtikrinti reikalingą finansavimą, bent jau tokį, koks numatytas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtame poreikio pagrindime (19,9 mln. eurų kasmet 2026–2027 m.).

Antra, Seimo komitetų – pritarti papildomiems asignavimams ir aiškiai įtvirtinti sprendimą, kad subsidijų mechanizmas nenutrūktų ir būtų pratęsiamas 24 mėnesių laikotarpiui.

Trečia, visų atsakingų institucijų – užtikrinti, kad UĮ pakeitimo projektas būtų priimtas šios Seimo sesijos metu, nes priešingu atveju įvyks masinis, nuspėjamas (ir iš esmės – esant skubiam politiniam dėmesiui – išvengiamas) asmenų su negalia pasitraukimas iš darbo rinkos.

Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija ir Dirbančių neįgaliųjų asociacija yra pasirengusios dalyvauti konstruktyviame dialoge ir teikti papildomą informaciją, reikalingą skubiems ir atsakingiems sprendimams priimti. Atsižvelgiant į susiklosčiusią situaciją, prašome Ministrės Pirmininkės, esant galimybei, **kuo skubiau organizuoti tarpinstitucinį pasitarimą**, į kurį būtų įtrauktos ir nevyriausybinės organizacijos.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Lietuvos verslo konfederacijos direktorė Ineta Rizgelė

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos l. e. p. pirmininkė Dalia Jakutavičė

Dirbančių neįgaliųjų asociacijos prezidentė Simona Kunigonytė